

A 1647/näring

Framlagt av:
Den socialdemokratiska
gruppen

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 15-00163-1

Medlemsförslag om flygsäkerhet och arbetsvillkor inom flyget

Idag får de etablerade flygbolagen nya konkurrenter, som konkurrerar med låga biljettpreiser och tyvärr ofta också med sämre arbetsvillkor. Kreativa upplägg för företagen och icke traditionella anställningarna används som ett sätt att kringgå kollektivavtal i de länder man flyger i. Förändringar av organiseringen av anställningsvillkor inom flygbolaget kan påverka flygsäkerheten negativt.

I Norden har individens arbetsvillkor och social trygghet traditionellt legat på en hög nivå. Alla Nordiska länder bör arbeta för att trygga arbetsvillkoren och den sociala tryggheten på hela arbetsmarknaden och då även för flygbolagens personal. Fri rörlighet är en bra sak, men det måste följas av gemensamma spelregler och konkurrens på rättvisa och lika villkor. Fri rörlighet ska inte kunna användas för att skapa möjlighet för flygbolag att anställa personalen från de länder där lönerna är låga och arbetsvillkoren dåliga och svåra att kontrollera.

Användning av uthyrd personal i chartertrafik ger lågprisflygbolag möjligheter att kringgå kollektivavtalen för att anställa människor med sämre villkor och mindre löner. Arbetsvillkoren och lönerna kan också försämrats genom att organisera arbetet i dotterbolag, där man använder företags-specifika kollektivavtal. Vidare finns exempel på där man använder "utflaggning" som ett sätt att hitta bästa villkoren för företaget att hålla lönekostnader nere.

I Norden har arbetsmarknadsparterna traditionellt haft en konstruktiv dialog och hittat en överenskommelse som gynnar alla. Dessa avtal respekteras av alla parter. Tyvärr finns det dagligen fler flygbolag som inte fungerar på detta vis. Det finns även i Norden exempel på flygbolag som är etablerade och vägrar följa kollektivavtal, använder inhyrd arbetskraft eller lägger verksamhet i dotterbolag för att sänka lönekostnaderna. Detta är ett problem som också finns på övriga arbetsmarknaden. Men när det gäller flyget så finns också en dimension kopplat till flygsäkerhet. Universitetet i Ghent har tagit fram en rapport (2015) som bygger på in-

tervjuer med piloter och som ger en bild av att kreativa anställningsupp-
lägg kan ha risker för flygsäkerheten.

Norsk Cockpitförbund har gjort en sammanfattning om Ghent-rapporten
som är över 300 sidor lång. Viktigaste frågorna i Ghent rapporten är:

- Endast 53 % av piloterna i lågprisbolag är anställda av det flygbolag de flyger för. Resten arbetar under olika typer av kontrakt. 15 % som entreprenörer, 17 % som uthyrd personal och 11 % flyger för flygbolaget genom ett annat bolag och de har ett begränsat ansvar.
- 98 % av piloterna som flyger för etablerade flygbolag är anställda av det bolag de flyger för.
- Unga piloter är mest i riskzonen för otrygga anställningar. Det finns mycket unga, 20-30-åriga piloter i lågprisbolag. Nästan 40 % av unga piloterna är inte anställda av det flygbolag de flyger för. Vissa flygbolag erbjuder unga piloter "pay-to-Fly" arrangemang där piloten faktiskt betalar till flygbolaget för att få flyga för dem. Arbetsmarknaden är djupt segregerad mellan unga och erfarna piloter.

Mycket av de regler som gäller för flyget har lämnats över till internationella organ. Det innebär att de nationella regeringarna inte har alla de verktyg som behövs för att styra upp situationen. Också fackföreningarna har problem att trygga flygpersonalens rättigheter. Utvecklingen kan inte fortsätta på detta vis.

I den Nordiska modellen ingår ordning och reda på arbetsmarknaden med kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter som grund. De Nordiska länderna har också alltid satt säkerhet och en bra arbetsmiljö högt på den politiska agendan. Detta är frågor som stärker de Nordiska ländernas konkurrenskraft och varumärke internationellt. Vi anser att regeringarna bör analysera situationen inom flyget och vilka risker som finns för att sedan vidta åtgärder såväl i det egna beslutsfattandet som genom gemensamma internationella påtryckningar.

Det behövs en gemensam tydlig definition av hemmabas-konceptet för att bestämma vilka regler och skyldigheter som gäller och minimistandard för arbetsmiljö i EU för att företag ska kunna konkurrera på lika villkor. Om vi etablerar ett golv undviks att en sämre standard på arbetsmiljön används som konkurrensmedel och det kan avhjälpa de höga sjukskrivningstalen, främst hos kabinpersonal.

Nordiska rådet

A 1647/näring

Framlagt av:
Den socialdemokratiska
gruppen

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 15-00163-1

Mot bakgrund av ovanstående föreslår den socialdemokratiska gruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de Nordiska ländernas regeringar

att ta initiativ till en översyn av villkoren inom flyget kopplat till flygsäkerhet, anställningsvillkor och rättvis konkurrens samt

att ta gemensamma initiativ för att lyfta fram frågan om flygsäkerhet och arbetsvillkor på Nordisk, Europeisk och internationell nivå

Oslo, 12. august 2015

Annette Lind (S)

Erkki Tuomioja (sd)

Eva Sonidsson (S)

Gunvor Eldegard (A)

Hege Haukeland Liadal (A)

Henrik Dam Kristensen (S)

Ineqi Kielsen (S)

Jorodd Asphjell (A)

Karen J. Klint (S)

Karin Gaardsted (S)

Kjell-Idar Juvik (A)

Lennart Axelsson (S)

Maarit Feldt-Ranta (sd)

Marit Nybakk (A)

Mogens Jensen (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Mari Grung (A)

Sonja Mandt (A)

Nordiska rådet

A 1647/näring

Framlagt av:

Den socialdemokratiska gruppen

Behandlas i:

Näringsutskottet

J.nr. 15-00163-1